

Specialfrågelista 21

Det moderna Luciafirandets spridning

Att fira Lucia är en sed som i våra dagar är spridd inte bara i Sverige utan även långt utanför våra gränser. Men för inte alltför länge sedan var det endast i sydvästra Sverige som man firade denna dag, den 13 december. Men där var firandet inte ensartat utformat utan det fanns vid sidan av den ljusbärande Lucia-gestalten även ett gammalt, betydligt burleskare firande med därtill knutna seder och talesätt rörande såväl arbete som mat och dryck.

Den ljusbärande Lucia-gestalten tillhörde från början de högre samhällsklasserna men kom omkring sekelskiftet att i allt snabbare takt spridas ut bland allmänheten såväl på landsbygden som i städerna.

Avsikten med denna frågelista är att skaffa fram uppgifter om vid vilka tidpunkter Luciafirandet i sin moderna form nådde ut till de olika delarna av vårt land samt att få ett begrepp om på vilket sätt seden spreds.

1. Vilket år (årtionde) firades Lucia första gången på det nu kända sättet med en vitklädd gestalt med ljus i håret, tärnor samt förtäring av lussekattor m.m.
  - a) i familjen
  - b) i skolan
  - c) i kyrkan
  - d) i någon förening (vilken)
  - e) på arbetsplatsen

Försök om möjligt ange vem som tog initiativet till detta sätt att fira Lucia, t.ex. lärare, präster, tidningsfolk, nyinflyttade eller andra.

Ange alltid noga om uppgifterna gäller landsbygd eller stad, bondgård, prästgård, hantverkare eller annat yrkesfolk.

2. Vilken kläddes till Lucia? Skulle hon vara ung och ogift, blond eller mörk? Kunde det också vara någon äldre kvinna?

3. Beskriv Lucias klädsel.
4. Uppträdde Lucia ensam eller hade hon följeslagare? Var dessa tärnor eller förekom också andra gestalter?
5. Var lussekattor redan från början den gängse förtäringen? Kände man till dylika bakverk redan innan man började fira Lucia på detta sätt?

Fanns det andra bakverk eller maträtter som hörde samman med Luciafirandet?
6. Vilka sånger sjüngs?
7. Har någon förändring skett under den tid som gått i fråga om sättet att fira Lucia?

ÅN sept. -74